

LỘ TRÌNH HỌC THPT CHUYÊN MÔN NGỮ VĂN

WORKSHOP HÀNH TRANG SLÃY 10 CHUYÊN

Mục lục

1. Tổng quan về lộ trình	1
2. Kỳ thi Olympic 30/4.....	1
3. Kì thi học sinh giỏi thành phố	2
4. Kì thi học sinh giỏi quốc gia.....	3
5. Đại học.....	3
6. Tổng kết.....	4

1. Tổng quan về lộ trình:

- Đối với các học sinh hệ Chuyên, mọi người có lợi thế rất lớn không chỉ trong việc tiếp cận kho tàng kiến thức sâu rộng mà còn là nhiều cơ hội tham gia các kỳ thi danh giá. Đa phần các bạn học sinh khi bước vào lớp Chuyên đều mang tinh thần vô cùng “máu chiến” và mong muốn được cọ sát ở các sân chơi học thuật văn minh - lành mạnh. Và, việc kế hoạch hoá được một lộ trình phù hợp cũng như vạch ra hướng đi để chinh phục mục tiêu là điều mà bất kể cá nhân nào cũng cần nghiêm túc thực hiện. Bài viết này được xem như một lộ trình mang tính tham khảo cho việc chinh phục các kỳ thi lớn, nhằm giúp các bạn học sinh có tầm nhìn bao quát hơn về kế hoạch tương lai, từ đó tự gạn lọc và tìm ra lộ trình hiệu quả nhất cho bản thân mỗi người.

2. Kỳ thi Olympic 30/4:

- Kỳ thi Olympic 30/4 được xem là sân chơi danh giá thứ hai dành cho các bạn học sinh chuyên Văn, chỉ xếp sau “Học sinh Giỏi Quốc Gia” (HSG QG). Mục đích của kỳ thi cũng được nhấn mạnh: phát hiện và cung cấp nguồn lực cho các đội tuyển dự thi Quốc Gia.
- Olympic truyền thống 30/4 có quy mô trải dài từ Đà Nẵng đến Cà Mau, là nơi hội tụ các bạn học sinh từ khắp các tỉnh thành phía Nam để cùng giao lưu học thuật và cạnh tranh lành mạnh. Kỳ thi thường diễn ra vào tháng Tư hàng năm và kết quả chung cuộc được công bố ngay ngày hôm sau. Có ba loại huy chương: Vàng, Bạc, Đồng, trong đó học sinh có thành tích cao nhất của mỗi môn sẽ nhận được khen thưởng đặc biệt.
- Đối với trường Phổ Thông Năng Khiếu nói riêng, kỳ thi chọn đội tuyển dự thi Olympic truyền thống 30/4 thường được tổ chức vào tháng Một hàng năm. Ba học sinh đứng đầu trong kỳ thi này sẽ dự thi Olympic truyền thống 30/4, còn top 15 sẽ bước vào đội Dự tuyển HSG QG để bồi dưỡng nguồn lực cho năm học kế tiếp.

- Để ôn luyện cho kỳ thi chọn đội tuyển 30/4, học sinh nên sắp xếp thời gian khoa học ngay từ những ngày đầu tựu trường. Ở giai đoạn giữa HKI khuyến khích đọc qua hết các tác phẩm trong chương trình Ngữ Văn THPT và liên tục tiếp xúc với lý luận văn học để tạo cảm giác quen thuộc. Ở giai đoạn cuối HKI nên bắt đầu xem qua các đề của những năm trước, từ đó thử tư duy giải đề và lập dàn ý. Ở giai đoạn này, học sinh nên góp nhặt thêm những dẫn chứng ngoài chương trình để làm phong phú thêm bài viết của mình. Trước khi thi chọn đội tuyển từ 1-2 tuần, hệ thống lại toàn bộ kiến thức lý luận, dẫn chứng (cả NLXH và NLVH), trích dẫn mà bản thân tâm đắc và dự định sẽ đưa vào bài thi. Những ngày cuối cùng trước khi thi nên để đầu óc thư giãn, tránh ôm đồm, nhồi nhét quá nhiều kiến thức vì đại đa số trường hợp áp dụng cách học này sẽ không hiệu quả.
- Nếu vượt qua được vòng chọn đội tuyển và trở thành thành viên chính thức dự thi Olympic 30/4, các giáo viên sẽ lên kế hoạch học tập phù hợp. Tuy nhiên, tự học vẫn là yếu tố tiên quyết. Các giáo viên sẽ cung cấp cho bạn những kiến thức để quá trình này tiết kiệm thời gian, nhưng việc tư duy và vận dụng những gì được dạy trong bài thi như thế nào lại phụ thuộc vào khả năng của từng cá nhân. Học cùng giáo viên là một chuyện, sau khi học biết nghiền ngẫm lại vấn đề và tự thân tìm tòi thêm lại là chuyện khác. Bên cạnh việc học đội tuyển, học sinh phải liên tục đọc và tích lũy, liên tục cập nhật các dẫn chứng (NLVH và NLXH) cũng như bồi đắp thêm nền tảng lý luận văn học của mình. Ở giai đoạn này, nên làm đề thi thử (bấm thời gian như thi thật) một vài lần để nhờ giáo viên nhận xét sao cho bài làm phù hợp với tiêu chí cuộc thi nhất.
- Trước khi bắt đầu kỳ thi 1-2 tuần cũng hãy hệ thống lại toàn bộ kiến thức tương tự như trước đây đã từng làm. Bên cạnh đó, hãy xem qua đáp án chấm thi các năm gần nhất để nắm rõ bài viết nên được trình bày ra sao. Song, quan trọng nhất là hãy giữ tinh thần thật thoải mái, tự nhủ rằng đây chỉ là một sân chơi vì nếu làm bài với tâm trạng lo sợ, áp lực sẽ dẫn đến kết quả không như mong muốn.

3. Kỳ thi học sinh giỏi thành phố:

- Khác với kỳ thi Olympic truyền thống 30/4 dành cho các học sinh lớp 10 và 11, kỳ thi Học sinh Giỏi Thành phố (HSG TP) chỉ được tổ chức trong khuôn khổ lớp 12 (không tính các trường hợp thi vượt cấp). Thông thường, kỳ thi sẽ diễn ra vào tháng Ba hàng năm và kết quả được công bố hai tuần sau đó.
- Ở Năng Khiếu nói riêng, không quá khó để tham gia vào đội tuyển dự thi HSG TP môn Văn. Theo các năm trước, số lượng học sinh trong đội tuyển là 20, và số học sinh đăng ký thi chọn đội tuyển thường chỉ dao động quanh quần 25. Vì vậy, để có một suất dự thi TP là không quá cạnh tranh. Học sinh chỉ cần nắm vững cấu trúc bài làm, có nền tảng lý luận căn bản cộng thêm một vài các dẫn chứng phù hợp thì sẽ không cần quá lo lắng.
- Việc đạt giải ở kỳ thi thành phố mới chính là thử thách khó khăn hơn. Trong các lớp học bồi dưỡng, giáo viên sẽ giảng dạy những kiến thức căn bản về cách làm bài, xây dựng dàn ý, lựa chọn tác phẩm, v.v Nói chung, kiến thức mà kỳ thi HSG TP đòi hỏi không quá chuyên sâu và cao siêu, bởi đây là kỳ thi dành cho cả học sinh theo hệ Chuyên và Không Chuyên. Điều mỗi học sinh cần là nền tảng lý luận căn bản, hệ thống dẫn chứng phù hợp, lập luận đúng trọng tâm vấn đề, giọng văn tương đối tốt và một tinh thần thoải mái trong phòng thi. Quá trình ôn luyện tương tự kỳ thi Olympic truyền thống 30/4, và tiêu chí chấm thi cũng có nhiều điểm tương đồng.

4. Kỳ thi học sinh giỏi quốc gia:

- Đây là kỳ thi danh giá và cạnh tranh khốc liệt nhất ở Việt Nam trong khuôn khổ bộ môn Ngữ Văn. Bởi lẽ để bước vào đội tuyển dự thi HSG QG trải qua nhiều quá trình tuyển chọn vô cùng kỹ lưỡng, từ quận, huyện đến thành phố. Nếu bạn là học sinh các trường trực thuộc đại học (Phổ Thông Năng Khiếu, Trung học thực hành ĐHSP,...) thì sẽ có nhiều lợi thế bởi quá trình tuyển chọn sẽ được rút ngắn hơn và mỗi đơn vị được quyền thành lập đội tuyển riêng. Tuy nhiên nhìn chung, tuyển chọn đội tuyển dự thi HSG QG luôn là trận chiến vô cùng gắt gao, đòi hỏi sự chuẩn bị toàn diện cả về mặt năng lực lẫn tinh thần.
- Ở Phổ Thông Năng Khiếu, đợt chọn đội tuyển thường bắt đầu vào tháng Chín và thông báo kết quả một tuần sau đó. Học sinh sẽ trải qua hai ngày thi, và 10 học sinh có điểm tổng cao nhất sẽ chính thức được lựa chọn dự thi HSG QG. Tuy chỉ là đợt chọn đội tuyển, song mức độ và hình thức đề bám rất sát đề thi HSG QG chính thức, nhằm kiểm tra tổng quan kiến thức cũng như cách tư duy của từng học sinh. Tất nhiên, những học sinh được theo học đội Dự tuyển trước đó sẽ phần nào có lợi thế.
- Để chuẩn bị tốt nhất cho kỳ thi chọn đội tuyển, các bạn học sinh nên bắt đầu tích lũy kiến thức từ đầu cấp THPT và tăng cường ôn luyện vào hè lớp 10 (thực chất vẫn có những trường hợp dự thi HSG QG ngay từ năm lớp 10 nhưng rất hy hữu và cũng không được khuyến khích do chưa đủ chín muồi). Đối với các học sinh những trường trực thuộc Sở Giáo dục, cần liên tục bồi đắp kiến thức lý luận, góp nhặt thêm dẫn chứng (NLXH và NLVH), cải thiện cách hành văn, và đọc thêm những kiến thức liên ngành văn học (triết học, mỹ học, phân tâm học, văn hoá, v.v) để làm phong phú bài viết. Đối với học sinh Năng Khiếu nói riêng, bên cạnh việc tiến hành tương tự còn nên tham gia đầy đủ các buổi chuyên đề được tổ chức. Đền gần ngày thi chọn đội tuyển lập lại các thao tác được đề cập trước đó (trong lộ trình ôn thi Olympic truyền thống 30/4 và HSG TP)..
- Sau khi đậu vào đội tuyển chính thức dự thi HSG QG, các bạn học sinh sẽ ngay lập tức bước vào cuộc chiến của ý chí và sức bền. Bởi lẽ quá trình học sẽ kéo dài liên tục trong khoảng ba tháng, tuy nhiều nhưng lại ít, nếu không biết “chạy bền” và tranh thủ trau dồi, tự bản thân sẽ tụt lại phía sau rất nhanh. Ở đội tuyển, chắc chắn rằng các bạn học sinh sẽ được bồi dưỡng rất nhiều kiến thức chuyên sâu, nhưng cũng cần biết tự thân tìm tòi, khám phá, tận dụng thời gian cải thiện những khiếm khuyết. Đặc biệt đối với những bạn có thói quen luyện viết, thì đội tuyển là môi trường vô cùng lý tưởng để nhận được phản hồi từ phía các giáo viên giàu kinh nghiệm.

5. Đại học:

- Hiện tại, việc tuyển sinh của các trường đại học Việt Nam tương đối đa dạng với rất nhiều hình thức xét tuyển khác nhau, có thể kể đến như xét học bạ, xét điểm thi THPT QG, xét điểm thi Đánh giá Năng lực (ĐGNL), xét kết hợp chứng chỉ chuẩn hóa (IELTS, SAT, v.v).
- Nếu học sinh có ý định xét tuyển bằng học bạ kết hợp chứng chỉ ngoại ngữ (phương thức này đang rất phổ biến hiện nay), cần tập trung sao cho điểm trung bình môn xét tuyển cao nhất có thể, đồng thời sắp xếp thời gian khoa học để ôn tập hoàn thành các mục tiêu điểm chuẩn hoá. Đối với những học sinh có ý định thi đại học theo cách “truyền thống” (phương thức chiếm phần trăm cao nhất ở Việt Nam), ở lớp 12 nên tăng cường luyện đề để tối ưu

hoá điểm số. Đối với những học sinh có ý định thi ĐGNL cần giữ sức học tốt ở tất cả các bộ môn, bởi đây là bài thi đòi hỏi kiến thức tổng quát ở nhiều lĩnh vực.

- Tuy nhiên, ngoài những cách thức trên còn có phương thức tuyển thẳng. Chính sách tuyển thẳng dành cho những bạn học sinh có giải cấp Quốc gia. Giải Khuyến khích được tuyển thẳng Cao đẳng. Giải Nhất, Nhì, Ba được tuyển thẳng Đại học. Vì vậy, việc tham gia kỳ thi HSG QG và đạt giải giúp ích rất nhiều trong việc chọn trường, chọn ngành và bên cạnh đó còn là điểm cộng lớn cho những ai muốn làm hồ sơ du học.

6. Tổng kết:

- Nhìn chung, khi còn trẻ và rạo rức tinh thần xông pha, các bạn học sinh THPT nên thử sức nhiều nhất có thể ở các sân chơi học thuật. Điều này không chỉ mang về thành tích, mà còn là kinh nghiệm và những kỷ niệm vô cùng quý giá. Một lộ trình học tối ưu sẽ đem đến kết quả tốt cho hiện tại, song cũng chính là bước đệm cho tương lai sau này. Hy vọng rằng các độc giả của bài viết sẽ góp nhặt được đôi điều bổ ích từ lộ trình nhóm tác giả đề xuất. Một lần nữa, lộ trình học này suy cho cùng chỉ mang tính chất tham khảo - mỗi cá thể đều có hệ sinh thái khác nhau, thành bại đến sau chót vẫn là phụ thuộc vào chính bản thân mình.